

I. ULUSAL MANTIK SEMPOZYUMU

ÖZET KİTAPÇIĞI

13-14 KASIM 2025

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ

**MANTIK
ARAŞTIRMALARI
DERNEĞİ**

I. ULUSAL MANTIK SEMPOZYUMU
ÖZET KİTAPÇIĞI

ÖZET KİTAPÇIĞI

I. ULUSAL MANTIK SEMPOZYUMU

13-14 KASIM 2025

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ

DÜZENLEYEN KURUMLAR

Mantık Araştırmaları Derneği
Pamukkale Üniversitesi Rektörlüğü
Pamukkale Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi
İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü
İstanbul Medeniyet Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü

KURULLAR

Düzenleme Kurulu

Alper Bilgehan Yardımcı

Vedat Kamer

Bahadır Söylemez

İbrahim Halil Çetres

Ebubekir Muhammed Deniz

Çağla Özcan

Bilim Kurulu

Mahbube Nazlı İnönü

Hasan Bülent Gözkân

Ahmet Ayhan Çitil

Mehmet Ali Sarı

Yücel Yüksel

Özgüç Güven

Mehmet Özturan

Vedat Kamer

I. ULUSAL MANTIK SEMPOZYUMU
ÖZET KİTAPÇIĞI

İÇİNDEKİLER

Boş Kümenin Mantık Temelleri	8
<i>Abdulhamit Küçükcaslan .....</i>	<i>8</i>
Birinci Derececilik – Yüksek Derececilik Tartışması Bağlamında Çokluk Mantığı Üzerine Bir Değerlendirme	9
<i>Ali Bilge Öztürk.....</i>	<i>9</i>
Frege'nin Doğru'su ve Yanlış'ı.....	10
<i>Alper Yavuz.....</i>	<i>10</i>
Lewis'in De Se Tutumlar Kuramı ve Benzerlik Kuramı Arasındaki Çatışma	11
<i>Aran Arslan .....</i>	<i>11</i>
Mantıkta Gazzali'nin Habercisi: İbn Hazm	12
<i>Bahar Kızıl.....</i>	<i>12</i>
Genetik Determinizmden Makul Bir Savunuya: Genetik Potansiyel ve Puslu Mantık	13
<i>Baran Sansar .....</i>	<i>13</i>
Frege Mantıkçılığının Hilbert Biçimciliği ve Gödel'in Eksiklik Teoremi Karşısında Yeniden İncelemesi: Bir Yeni-Fregeci Yorum	14
<i>Beyhan Şener Öztürk.....</i>	<i>14</i>
Quine'da Sayının Temellendirilmesi.....	15
<i>Buket Deniz .....</i>	<i>15</i>
Russell ve Quine'da Mantıksal Çözümleme ve Bunun Ontolojik Bakımdan Anlamı	16
<i>Çağdaş Burak Karataş.....</i>	<i>16</i>
Mantık ile Diğer Biçimsel Bilimler Arasında Ayrım Yapmak Olanaklı Mıdır?	17
<i>Çağla Özcan .....</i>	<i>17</i>
Kökmantık: Temel Bir Mantık İnşası	17
<i>Ebubekir Muhammed Deniz.....</i>	<i>18</i>
Lenin'in Maddeciliğinde Mantık ve Bilginin Özdeşliği.....	19
<i>Eda Şen .....</i>	<i>19</i>
Klasik Dönem İslam Düşüncesinde “Physiognomy”: Mantıksal Meşruiyeti ve Bilimselleşme Serüveni	20
<i>Elmin Aliyev .....</i>	<i>20</i>

I. ULUSAL MANTIK SEMPOZYUMU
ÖZET KİTAPÇIĞI

Bilimsel Önermelerin İskeleti ve Dili: Mantık ve Olasılık Mantığının Olasılıksızlığı Üzerine	21
<i>Fadime Altunsöz .....</i>	<i>21</i>
Kant'ta Mantık ve Nedensellik İlişkisi	22
<i>Hasan Bülent Gözkân .....</i>	<i>22</i>
Wittgenstein'in Tractatus Bağlamındaki Mantık Anlayışının Gündelik Dil Karşıtlığı	23
<i>Hasan Remzi Eker .....</i>	<i>23</i>
Wittgenstein'in Erken Dönem Dil Teorisi: Tractatus'ta Anlam, Mantık ve Felsefi Sınırlar	24
<i>Hilal Kahraman .....</i>	<i>24</i>
Tek Kelime ile "Yapamayan" Zeka	25
<i>İbrahim Halil Çetres .....</i>	<i>25</i>
Mantık ile Matematik: Konu, Yüklem ve Kanıt Açısından "Karışık Bilimler"	26
<i>İhsan Fazlıoğlu .....</i>	<i>26</i>
Heidegger ve Carnap: Metafiziğin Kavşağında	27
<i>İsmail Yılmaz & Dr. Civan Hüseyin Demirtaş .....</i>	<i>27</i>
Kesinlik ile Sanı Arasında: Dilde Kesinlik Sorununu Klasik Mantıkta Tartışmanın İmkânı	28
<i>Mehdi Cengiz .....</i>	<i>28</i>
Roderick Chisholm ve Tekil Önermelerin Reddi	29
<i>Muaz Alemdar .....</i>	<i>29</i>
Tanıklık Epistemolojisi: Tanıklığa Güven Bir Tür Çıkarım Mıdır?	30
<i>Melis Kaynar Karabey .....</i>	<i>30</i>
Endülüs Mantığının Genel ve Mantıkçılarının Özel Yönlerine Dair Temel Tespitler	31
<i>Muhammet Nasih Ece .....</i>	<i>31</i>
Leibniz Mantığı Yanlış Mı Değerlendirildi?	33
<i>Nazlı İnönü .....</i>	<i>33</i>
Miftahü'l-Fünun ve Mizan'ül-Ukul Fil-Mantik Vel-Usûl Eserlerini Karşılaştırma	34
<i>Nazmiye Ayhan .....</i>	<i>34</i>
Tarihsel Düşünmenin Felsefi Yöntemi: Collingwood'un Soru-Cevap Mantığı	35
<i>Nuri Çiçek .....</i>	<i>35</i>
Aksiyomların Bilinişi Üstüne Bir Tartışma	36
<i>Özgüç Güven .....</i>	<i>36</i>
Modern Zamanda Mantık Problemi: Yapay Zeka	38

I. ULUSAL MANTIK SEMPOZYUMU
ÖZET KİTAPÇIĞI

<i>Pelda Yazgan</i>	38
Hepsine Hükmedecek Tek Mantık: Hiççilik ile Çokçuluğun Kıskaçında Mantıksal Tekçilik	39
<i>Ramazan Atıl Karabey</i>	39
Kuantum Mantığının Onto-Epistemolojik Yapısı	40
<i>Resul Genç</i>	41
Türkiye’de Yayımlanmış Geleneksel İslam Mantığı (Arapça Mantık) Kitapları Üzerine Bir İnceleme	40
<i>Samet Büyükkada & Ayşe Nisa Kılıçaslan</i>	40
Modern Kuramsal Çıkarımcılıkta Kategori Problemi	42
<i>Selçuk Kaan Tabakçı</i>	42
Mantığın Yeni Evrimi: Yapay Zeka Çağında Akıl ve Yaratıcılığın Sentezi	43
<i>Semanur Geven</i>	43
“Ruh Sağlığı” Konusuna Dilsel-Mantıksal Bir Yaklaşım	44
<i>Şennur Karagöz</i>	44
Felsefi Danışmanlık ve Mantık İlişkisi	45
<i>Şerefettin Adsoy</i>	45
Genetik Ağların Boolean Mantık Çerçevesinde Analizi: Hücresel Süreçlere Yeni Bir Yaklaşım	46
<i>Şevval Altay</i>	46
Tractatus’a Analitik Bir Değini: “Sinn”in Dair Olduğu Dil	47
<i>Ümit Öztürk</i>	47
Russell’in Tipler Kuramına Wittgenstein’in Eleştirisi	47
<i>Ümit Taştan</i>	48
Mantık ve Kavram Teorisi Arasında: Semerkandî’nin Tasavvur ve Tasdik Anlayışı	48
<i>Ümran Sırtıkara</i>	49
Mantık Programlama ile Girişimcilik	50
<i>Vedat Kamer</i>	50
Mümkün Eklemler	51
<i>Yücel Yüksel</i>	51
Batı Modernitesinin Çöküşünün Husserl Mantığı Açısından İncelenmesi	52
<i>Zeliha Burcu Acar</i>	52
Banach-Tarski Paradoksunun Ortaya Çıkışının Ontolojik Cihetten Değerlendirilmesi	53
<i>Zeynep Süslü</i>	53

Genetik Determinizmden Makul Bir Savunuya: Genetik Potansiyel ve Puslu Mantık

Baran Sansar

İbn Haldun Üniversitesi
baransansar.33@gmail.com

Özet:

Bu çalışmada Dawkins ve Lewontin'in genlerin insan davranışları ve fizyolojisindeki merkezi konumu üzerine olan görüşlere yer verilmektedir. Ardından ise daha makul bir savunuyu olarak genetik potansiyel yaklaşımına Lotfi A. Zadeh'nin ortaya attığı puslu mantık teorisi bağlamında ele alınacaktır. Genetik determinizm, cinsiyet, karakter özellikleri, zeka ve diğer fiziksel ya da davranışsal özelliklerin büyük ölçüde genler tarafından belirlendiğini öne süren gen merkezli yaklaşımdır. Modern biyoloji, genetik determinizmin mutlak deterministik olmadığını ve çevre ile etkileşimlerin gen ifadesi ve davranışlarda önemli rol oynadığını vurgular. Lewontin üçlü sarmal (triple helix) metaforu ile gen, çevre ve organizma arasındaki etkileşimler bağlamında insan davranışlarını ve fizyolojisini açıklarken Dawkins ise gen bencildir (selfish gene) metaforu ile gen merkezli bir yaklaşım sergilemektedir. Öte yandan, çok seviyeli seçilimi savunan Lewontin, seçim biriminin yalnızca genlerle sınırlı olmadığını, hücre, organizma, popülasyon ve çevre gibi farklı biyolojik organizasyon düzeylerinde de etkili olabileceğini vurgular. Genetik potansiyel yaklaşımı, Dawkins ve Lewontin'in görüşlerinde ortak bir zemin sunmaktadır. Genetik potansiyel, canlının çevreye uyum sağlanmadan önce genlerinde var olan potansiyel yetenekleri ifade eder. Bu etkileşimlerin karmaşıklığı, genetik potansiyelin fenotipteki dereceli ve dinamik yansımalarını açıklarken, puslu mantık perspektifi ile daha net bir şekilde modellenenir. Puslu mantık (fuzzy logic) perspektifinden bakıldığında, genetik determinizm ile çevresel etkiler arasında kesin bir "ya/ya da" ayrımı yapmak yerine, genler ve çevre dereceli ve dinamik bir etkileşim içinde görülür. Böylece fenotipin ortaya çıkışı dereceli ve dinamik bir süreç olarak kavranabilir. Sonuç olarak genetik determinizm tartışmalarında ele alınan gen ve çevrenin fenotipi iki uç arasında dereceli olarak belirleyici olduğuna varılmıştır. Klasik mantıktan farklı olarak, 0 ve 1 arasındaki değerleri de kullanması bakımından puslu mantık, gen ve çevre arasında dinamik bir model sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Genetik determinizm, genetik potansiyel, puslu mantık, gen-çevre etkileşimi